

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se sîmit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Vorbirea

Preasfinției Sale, Episcopului Ioan I. Papp, rostită în catedrala din Arad, duminică în 7/20 febr. 1916, cu ocaziunea parastasului ținut pentru odihna sufletului răposatului Arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu.

Iubiți creștini și fii sufletești!

Prin actul dela 22 I. tr. Nr. 310 aducând la cunoștința iubitului nostru cler și popor eparhial, știrea pe cât de tristă, pe atât de adevărată, că Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Ioan Meșianu, nemuritoriul arhiepiscop al Transilvaniei și metropolit al bisericii noastre române ortodoxe din Statul ungar, nu mai este între cei vii, am dispus între altele și aceea, ca în toate bisericile din aceasta eparhie să se țină parastas pentru odihna sufletului acestui ierarh al bisericii noastre naționale și destoinic ocrotitoriu și apărătoriu al tuturor instituțiilor ei religioase-morale și culturale-economice.

Acestea dispoziții însă nu le-am luat numai cu respect la uzul introdus în asemenea cazuri de mare doliu, ci le-am făcut și sub impresiunea, că fiind martor ocular la apunerea soarelui vieții pământene a acestui mare arhieru și binevestitoriu al cuvântului lui Dumnezeu, naintea ochilor sufletului meu s'a deschis aceea pagină a sfintei scripturi, în care apostolul neamurilor, voind să înfrunte firea îndărătnică a poporului evreesc și să-l îndemne la recunoștința și mulțumita datorită povăzuitorilor și binefăcătorilor săi, le grăia astfel: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au învățat cuvântul lui Dumnezeu și privind la sfârșitul vieții lor, să le urmați credința“. (Evrei 13. v. 1).

Aceasta poruncă potrivită și pentru lumea de acum, deci potrivită și pentru o parte însemnată a fiilor bisericii și a neamului nostru, sună la urechile mele, și acest graiu vibrează naintea ochilor inimii mele și acum, când cu ajutorul lui Dumnezeu ne-am învrednicit a ne aduce și noi aminte și a depune și în aceasta formă obolul și a da tributul profundeii noastre venerațiuni memoriei acestui mare păstoriu și arhipăstoriu al bisericii noastre, care conștiu de chemarea și datorința sa, n'a încetat a binevesti cu putere multă: lumina, adevărul și dreptatea și n'a pregetat a învăța: credința, dragostea și nădejdea creștinească astfel: că pe terenul vestirii cuvântului lui Dumnezeu, fericitul întru pomenire arhiepiscop și metropolit Ioan, a umblat pe calea marelui ierarh Ioan

Gură de aur, pe care sf. noastră maică biserică îl preamărește astfel: „Din gura Ta ca o lumină de foc strălucind darul, lumea o-ai luminat... înălțimea gândului smerit nouă ne-ai arătat.“ „Din ceriu ai luat darul cel dumnezeesc și prin buzele Tale pe toți învești a se închină unui Dumnezeu în Treime“. (Tropariul și condacul sfântului).

Când astfel am dat urmare poruncii de mai sus și ne-am adus și noi aminte de acest cârmaciou destoinic al năii bisericii noastre, ar urmă în mod firesc, să aruncăm o privire asupra vieții și activității și apoi privind și la sfârșitul vieții lui, să-i urmăm credința.

Dupăce însă acestea sunt cunoscute din alte izvoară și chiar și din panegiricul dela înmormântare, țin să mai accentuez numai atâta, că repositul, înzestrat dela prevedință cu un spirit de inițiativă, iubitoriu de ordine și curățenie, energie și punctual în toate afacerile sale, a știut chivernisi talanții primiți dela ziditoriu și ocârmuitoriu său cu un așa câștig, care puțini muritori l'a putut realiza.

Fericitul întru pomenire arhiepiscop și metropolit Ioan ajungând paroh în comuna Rășnov (Rosnyó), comună amestecată cu Sași, și văzând puterea de vieață la care s'a avântat acel popor prin școlile sale bine organizate și bine conduse; văzând bunăstarea la care a ajuns acel popor prin muncă și cruțare, prin vieața cumpătată, prin curățenie, bună rânduială și prin punctualitate în toate afacerile sale, încă la începutul funcțiunii sale de preot-protopop și-a luat de program al vieții și activității sale: ridicarea la gradul posibil de cultură și bună stare a clerului și a poporului pe care l'a păstorit.

Și pururea constant în propusul său a și urmat acestui program în toate pozițiile ce le-a ocupat în cursul vieții sale publice astfel: că meritele câștigate prin stăruințele depuse întru ridicarea școlilor și a bisericilor — ca mijloace sigure la promovarea culturii intelectuale, religioase — morale și a bunei stări materiale a clerului și a poporului păstorit, vor rămâne pentru toate timpurile, tot atâtea dovezi grăitoare despre vieața și activitatea lui rodnică în fapte creștinești, în fapte mari și de trăinicie, cari ca atari îi vor păstră cu pietate amintirea atât în inimile clerului și a poporului din metropolia noastră, cât și în inimile neamului nostru românesc, care nu va putea uita, că răposatul a fost ca și „Pomul răsădit lângă izvoarele apelor, care rodul său l'a dat la vremea sa și a cărui

frunze nu vor cădea, că toate câte a făcut a sporit“.
(Ps. 1. v. 2.)

Cât de mult i-a plăcut ordinea și curățenia și cât de mult a ținut la sfințenia zidurilor bisericii, puteți mărturisii voi parohienii mai în vârstă a acestei comunități bisericești, pentru că voi știți bine, că între lucrurile de căpetenie, cu cari reposatul Ioan Meșianu și-a început activitatea sa de aici, a fost și îngrădirea acestei sfinte biserici, aflată desgrădită de toate laturile.

Și se știe și are să se știe și aceea, că atunci când fericitul întru pomenire s'a ocupat cu ideea, ca institutul pedagogic-teologic să-l strămute pe alt loc, și când pentru căstigarea locului a întreprins la fericita baroneasă **Ifigenia Sina**, n'a făcut aceasta pentru că încăperiile edificiului ridicat în 1875 în nemijlocită apropiere a acestei sfinte biserici na'r fi fost corespunzătoare contingentului de frecvenți, ci între alte motive de ordine superioară a avut în vedere îngrijirea de sănătatea elevilor, de prevederea lor cu posibila hrană bună și suficientă, de dedarea la ordine, punctualitate și curățenie, de îndemnarea lor la încheierea legăturilor pretinești și frățești ca și unii, cari chemați vor fi să steie la timpul său în serviciul unui și aceluși scop: a bisericii și a școlii noastre, și nu mai puțin s'a avut în vedere și dispensarea părinților de anumite griji, de cari erau cuprinși în timpul, când dieceza noastră nu avea internat pentru elevii aceluși institut înbinat.

Cât de necesară și de părintească a fost aceasta îngrijire, o înțeleg părinți numai acum, când seminarul și alumneele sunt prefăcute în spitale militare și când fii lor sunt avizați să locuiască iarăși pe la case private și să se întrețină cu spese îndoite, față cu taxele ce le plăteau solvenții alumniști și seminariști.

Deși astfel neuitatul nostru episcop și apoi mitropolit Ioan Meșianu a purtat o deosebită grijă de bunacrestere a candidaților de preoți și învățători, întocmai ca și de cultura și bunăstarea clerului și a poporului său; deși în cursul păstoririi și arhipăstoririi sale pururea a urmat sfatului apostolului neamurilor din cartea către Timotei (c. 4. v. 12), deși adecă „*sa făcut pildă bună credincioșilor cu cuvântul, cu fapta, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curățenia vieții*”, totuși nu a fost cruțat de anumite imputări, precum n'a fost ferit de critică nici nemuritorul marele Andreiu și nici marii ierarhi Ioan Popasu, Miron Romanul și Nicole Popea.

Dar deși aceasta critică a fost de multeori cât se poate de aspră, ea totuși n'a împedecat pre reposatul în mersul cugetării și acțiunii sale, din contră a continuat pe calea apucată în convingerea firmă, că precum soarele și gerul curăță atmosfera de miasmele nesănătoase, astfel și roadele muncii sale, purcese din inimă curată și cu cea mai bună intențiune în scopul binelui obștesc, vor amuși graiurile criticilor necotiti.

Reposatul a avut și convingerea, că critica purcede mai mult din necunoștința adevăratei stări a lucrurilor decât din anumite intențiuni condamnabile, și mai presus de toate a avut convingerea, că acei critici, devenind la deplina cunoștință a împrejurărilor, între cari a trăit și a muncit, își vor schimba înșiși părerea, dar și dacă nu o ar schimba din îndemnul propriu, ea de sine se va reduce la adevărata ei valoare, deci la gradul, la care se reduce umbra oricărui obiect, când soarele zilei de vara ajunge la zenit.

Când acum ne cugetăm la faptul, că reposatul a fost dintre acei rari pământeni, pe cari Domnul ia binecuvântat cu ani și zile, cari pestrăc zilele și anii stabiliți de psalmistul ca hotar extrem al vieții omenesti, când adecă ne dăm seamă, că pe când psalmistul zice: „*Anii noștrii ca un painghen sau socotit, zilele anilor noștrii întru dânsii 70 de ani, și de vor fi cu puteri 80 de ani, iar ce este mai mult decât aceasta, ostăneală și durere.*” (Ps. 89. 10, 11), pe atunci bunul Dumnezeu, stăpânul vieții și al morții a dat nemuritorului nostru ierarh nu numai ani și zile mai multe decât atâtea, dar i-a susținut și facultățile corporale și spirituale astfel: că deși în timpul din urmă i-a fost slăbită vocea, dar memoria și conștiința nu l'au părăsit, care fapt nu-l putem socoti decât de un deosebit dar al prevedinței divine, ca resplată pentru vieța lui cumpătată și pentru munca lui intensivă spre binele obștesc.

De aceea, când ne dăm seama, că numai în ajunul și în ziua morții s'a dispensat dela masa comună cu fiii și cu cei mai deaproape ai săi, când ne cugetăm că chiar și în ziua morții a dorit să se ridice din pat, și ridicat a șezut pe un fotel; și când în fine ne mai dăm seamă, că cel ce a făcut soarele spre stăpânirea zilei, luna și stelele spre stăpânirea nopții, acela a pus și hotar vieții tuturor și astfel și zilelor reposatului, vom înțelege, că acesta, după ce și-a regulat toate afacerile și s'a pregătit de plecare pe calea vieții de veci, a putut zice, precum a și zis sufletului său cu toată liniștea: „*Intoarce suflete al meu întru odihna ia, că Domnul bine a făcut ție.*” (Ps. 114. v. 7.)

Iată dară sfârșitul vieții pământene a acestui patriarh al bisericii noastre.

Și acum cunoscând munca și osteneala, vieța și activitatea precum și sfârșitul creștinesc al acestui îndreptător al credinței și chip al blândețelor, să-i urmăm credința prin asemenea fapte creștinești; memoria lui binecuvântată să-o păstrăm cu pietate în inimile și cugetele noastre, să-l pomenim în rugăciunile noastre și să-i zicem: **Vecinică pomenire, vrednică de amintire, în veci pomenirea lui. Amin**

Nr. 553/1916.

Circular

cătră oficiile protopresbiterale și parohiale; cătră sinoadele parohiale și peste tot cătră clerul și poporul din părțile, ce aparțin la Consistorul eparhial arădan.

Expirând mandatul deputaților congresuali aleși în 1911, în urma provocării Prea Venerabilului nostru Consistor metropolitan din 28 ianuarie (10 februarie) 1916 Nr. 29 M. subscrisul Consistor dispune alegeri nouă de deputați congresuali pentru un period de trei ani, care începe cu 1 octomvrie 1914.

De după arondarea mai nonă, cele 14 cercuri electorale mirenești, rezervate pentru acest district, se compun precum urmează:

I. Cercul Arad, cu 14 comune și anume: Arad, Arad-Gaiu, Bătania, Budapesta, Cenadul-unguresc, Cicir, Mândruloc, Micălaca, Nădlac, Pecica, Sâmbăteni, Semlac, Șeitin, Tornea.

II. Cercul Radna, cu 37 comune și anume: Baia, Bătuța, Bărzava, Căpruța, Cladova, Corbești, Conop, Cuiș, Cuvin, Dumbrăvița, Govoșdia, Gioroc, Giulița, Groși, Halaliș, Ilteu, Lupești, Milova, Miniș, Monoroștia, Odvoș, Obârșia, Pauliș, Pernesți, Petriș, Radna, Roșia, Seliște, Șoimoș, Slatina, Soroșag, Soborșin, Temeșești, Toc, Totvaradia, Troiaș și Vienesți.

III. Cercul Giula, cu 12 comune și anume: Bi-chiș, Ciaba, Chitighaz, Curticiu, Giula-germană, Giula-maghiară, Giula-Vârșand, Macea, Otlaca, Pil, Șiclău și Socodor.

IV. Cercul Chișineu, cu 12 comune și anume: Apateu, Berechiu, Cinteiu, Chișineu, Erdeiș, Mișca, Nădab, Șimand, Sinteia, Șepreș, Talpoș și Vădas.

V. Cercul Șiria, cu 16 comune și anume: Aagriș, Arăneag, Chirechiu, Covăsinț, Comlăuș, Curtacheriu, Drauț, Dud, Gașa, Măderat, Măsca, Pâncota, Sinitea, Șiria, Târnova și F.-Vârșand.

VI. Cercul Boroșineu, cu 11 comune și anume: Bocsăg, Cermeiu, Ienopolea, Iermata, Mănerău, Moroda, Răpsăg, Seleuș-Cigherel, Șicula, Șomoșcheș și Zărând.

VII. Cercul Buteni, cu 43 comune și anume: Aldești, Almaș, Berindia, Bârsa, Bonțești, Buteni, Bodești, Buhani, Cavna, Căcărău, Chisindia, Chertiș, Cil, Cociuba, Cuied, Dezna, Dieci, Donceni, Govoșdia, Hodiș, Ignești, Iarcoș, Laz, Luguzău, Miniad, Moneasa, Mustești, Nadalbești, Nadăș, Neagra, Păiușeni, Prăjești, Ramna, Revetiș, Roșia, B.-Sebiș, Sălăgeni, Șilindia, Susani, Slatina, Tauț, Voivodeni și Vasoia.

VIII. Cercul Hălmagiu, cu 62 comune și anume: Aciua, Aciuța, Baldovini, Bănești, Basarabasa, Bodești, Brotuna, Brusturi, Budești, Căzânești, Ciuciu, Ciungani, Cristești, Crocna, Dumbrava, Finiș, Valeamare, Gurahonț, Groși, Guravale, Hălmagiu-Lescioara, Hălماغel, Holtmizeș, Honțisor, Ionești, Iosaș, Iosășel-Baltele, Lazuri, Leasa, Leauțiu, Luncoșoara, Măgulicea, Mădrigești, Mermestei, Ociu, Ocșor, Obârșia, Pleșcuța, Prevăleni, Poiana, Poienari, Rostoci, Saturău, Secas, Sârbi, Șteia, Strâmba, Șoimoș-Buceava, Tălagiu, Târnava, Țermure, Tisa, Țohești, Tomești, Tiulești, Valea-mare, Vața-de-sus, Vața-de-jos, Vosdoci, Vidra, Zeldiș și Zimbru-Dulcele cu Brusturești.

IX. Cercul Birchiș, cu 31 comune și anume: Bara, Batta, Bacamezău, Birchiș, Bulza, Bunea-rom., Căpălnaș, Căprioara, Cladova, Cutina, Dobrești, Du-

bești, Groși, Iersnic, Lăpușnic, Leucusești, Monoștur, Ohaba-lungă, Ohaba-sârbească, Ostrov, Pădurani, Pojoga, Rădmănești, Rachita, Remetea-luncă, Selciva, Spata, TELA, Topla, Valea-mare și Vereșmort,

X. Cercul Chisetău, cu 20 comune și anume: Babșa, Balinț, Belinț, Budinț, Chisetău, Coșteiul-mare, Dragoești, Fadimac, Ficătar, Gruini, Hisiaș, Ictar, Ohaba-Forgaciu, Paniova, Șușanovăț, Șuștra, Teeș, Târgoviște, Topolovăț și Jabăr.

XI. Cercul Lipova, cu 23 comune și anume: Belotinț, Bruznic, Buzad, Chelmac, Chesinț, Chizdia, Crivobara, Comiat, Cuveșdia, Dorgoș, Dubochinadăș, Hodoș, Checheș, Brestovaț, Labașint, Lalașinț, Lipova, Pătârși, Secaș, Șistaroveț, Ususău, Vizma și Zabalt.

XII. Cercul Vinga, cu 18 comune și anume: Alioș, Bărăteaz, Bencecul-român, Călacea, Chinez, Fenlac, Fi-biș, Firighaz, Fiscut, Hodoni, Jadani, Monoștur, Murani, Seceani, Secusigi, S.-Miclăușul-mic, Vinga, Bodrogul-nou și vechiu și filialele.

XIII. Cercul Timișoara, cu 25 comune și anume: Bazoș, Becicherecul-Mic, Beregsău, Bucovăț, Cerneteaz, Chișoda, Fabricul S. Georgiu, — S.-Ilie, Ghiroc, Șag, Ghiroda, Ianova, Izvin, Medveș, Timișoara Franciscin, Moșnița, Timișoara Elisabetin, Parța, Pobda, Pustiniș, Remetea-timișană, Săn-Andrei, Săn-Mihaiul rom., Utvin și Herniacova.

XIV. Cercul B.-Comloș, cu 16 comune și anume: B.-Comloș, Beba-veche, Cenadul-sârbesc, Checia-rom., Chiș-Orosin, Dugosello (Nerău), Ecica-română, Iancahid, Igrîș, Pesac, Sarcea-rom., Sarafola, Săn-Nicolaul-mare, Toracul-mare, Toracul-mic și Vălcani.

Amăsurat acestei împărțiri, părțile aparținătoare la acest Consistor, formând 14 cercuri electorale, aleg 7 deputați din cler și 14 din mireni, de toți 21 deputați.

Îmbinarea cercurilor în colegii electorale, locurile centrale de alegere și de scrutinii, precum și numele comisarilor le prezintă Conspectul dela finea acestui circular sub A).

Premițând acestea și având în vedere, că la alegerea deputaților congresuali servește de cinosură regulamentul pentru alegerea deputaților congresuali, votat de congresul național-bisericesc la 11/23 oct. 1891, Nr. prot. 156. se dispun următoarele:

A) Pentru alegerea deputaților din cler. Preoții din câte două cercuri electorale îmbinate într'un colegiu, — fără a mai aștepta altă provocare, — se vor adună **Vineri în 4/17 martie a. c. la orele 11 înainte de amiază**, la locul central de alegere, indicat în conspectul de sub A) și anume în localitatea îndatinată ori designată prin comisarul consistorial, și sub conducerea acestuia vor alege un deputat din cler pentru Congresul național-bisericesc observându-se la actul alegerii prescisele din §§-ii 18—26 ai suscitului Regulament congresual, iar după efeptuirea alegerii și după prevederea alesului cu credențional, comisarul va subșterne aici protocolul de alegere, într'una cu toate actele electorale, în 24 de ore după încheierea alegerii, — (Regulament §. 12).

B) Referitor la alegerea deputaților mireni. Deși modalitatea publicării și a constituirei Sinodului electoral, precum și a votizării este precizată în §§-ii 27—37 ai suscitului Regulament congresual, — trimis fiecărui oficiu parohial pe calea protopopiatului la 15/27 februarie 1892 Nr. 123 — totuși pentru evitarea necorectităților se dispune precum urmează:

1. Se îndatorează preoțimea parohială, ca **Duminică în 28 febr. (12 martie) a. c.** în toate comunele, unde este preot local, să publice sinod parohial extra-

ordinar pe **duminecă în 13/26 martie a. c.**, în care zi apoi în toate acestea comune nesmintit să se facă alegerea deputaților mireni pentru congresul național-bisericesc. Alt termen pentru acestea comune nu se admite.

Preotul conducător al oficiului parohial se îngrijește, ca această publicare să se facă deodată și în filii, invitând pe alegătorii acelor la alegere în comuna materă; filiile așadar votează în același protocol, cu cei din materă. (Regul. §. 15 și 27).

În comunele cu mai mulți preoți conducătorul oficiului parohial se îndatorează a comunica tuturor preoților din loc termenul de alegere.

2. În comunele, unde nu este preot local, administratorul comunei respective va publica în **6/19 martie** sinod parohial extraordinar pe **Duminecă în 20 martie (2 aprilie)**, când apoi și în acelea comune se va face alegerea deputaților mireni pentru congresul național-bisericesc.

3. Pentru a ușura biroului electoral actul alegerii, se trimite fiecărei parohii câte un exemplar din formularul de Protocol sub B).

Lista membrilor sinodului parohial, care a servit de bază la votare, se alătură la protocol în copie autenticată, provăzută cu clauzula de autenticare și subscrisă de președintele ordinar și de notarul sinodului, precum și de doi bărbați de încredere designați de sinod, iar lista originală rămâne și mai departe în arhivul parohial. Totodată se îndrumă președinții și întreg biroul sinodului electoral a fi cu atențiune și a observa strict următoarele și anume:

a) Aclamațiunea nu este permisă, precum nu este permis nici să voteze unul în numele altuia, prezent sau absent.

b) În protocol să se inducă apriat și corect: locul și ziua, ora începerii și a **terminării votării**.

c) Numele candidatului, pe care votează alegătorii, să se scrie întreg și corect, căci semnele „dto” și — „ ” — nu sunt permise, și voturile induse la astfel de semne nu se vor considera.

d) votarea să se continue pe cât timp se însinuă alegătorii îndreptățiți, iar după ce au votizat cei prezenți, să se mai aștepte $\frac{1}{2}$ oră, pentru a se putea prezenta și alți alegători îndreptățiți și dacă în interval de $\frac{1}{2}$ oră nu se mai prezintă nici un alegător, se încheie votarea anumindu-se la protocol ora încheierii; apoi după încheierea votării, după sumisarea voturilor enunțându-se rezultatul, protocolul se subscris de președinte, bărbați de încredere și de notar, iar dacă bărbații de încredere, sau măcar și numai unul din ei, n'ar ști scrie numele lor îl poate scrie și notarul, dar această împrejurare trebuie vădită prin aceea, că se spune apriat la protocol: cine a subscris pe cei neștiutori de sursă? Fixarea timpului de așteptare ($\frac{1}{2}$ de oră) numai o singură dată se admite. După subscriere protocolul pe pagina subscrisorilor se prevede cu 2 sigile, unul al parohiei, altul al președintelui sau al unuia dintre bărbații de încredere.

e) Protocolul astfel încheiat împreună cu copia autenticată de pe lista alegătorilor (și la caz de votare secretă și cu ședulelele de votare) să se pună sub acoperț, și acoperț să se sigileze cu două sigile și anume: cu sigilul oficiului parohial, și cu sigilul președintelui sau al vre-unui bărbat de încredere; iar dacă nici unul, nici altul dintre aceștia n'ar avea sigil, să se sigileze în două locuri cu sigilul oficiului parohial și astfel sigilat cu două sigile și respective în două locuri, și provăzut cu adresa: „Protocolul Sinodului parohial din comuna” să se predea **imediat** în fața biroului unuia dintre

bărbații de încredere cu însărcinarea, ca pe ziua de **27 martie (9 aprilie)** a. c. la ora 11 înainte de amiază, să-l prezinte comisariului consistorial la locul central al scrutinului. Dacă acest membru ar fi împedecat, este datorința bărbatului de încredere al doilea a îndeplini această predare.

Această predare să se constate în protocolul electoral.

4. La **27 martie (9 aprilie)** a. c., ora 11 înainte de amiază, prezentându-se bărbații de încredere ai singuraticelor sinoade parohiale la locul central al cercului anumit în conspectul A) și anume în localitatea designată prin comisariul consistorial, sub președinția acestuia se vor constitui în colegiu de scrutiniiu, alegându-și din sânul lor un notar pentru ducerea protocolului și doi bărbați de controlă.

5. Despre actul scrutinării, care trebuie să se continue neîntrerupt și să se termine în aceeași zi, le a se lua protocol, în care să se inducă: *locul, ziua și cercul electoral*, unde s'a ținut scrutiniiu cu expunerea precisă a orei, la care s'a început; apoi la **scrutinare se urmează astfel**: comisariul consistorial, în prezența bărbaților de controlă, desfășcând cuvertele fără a vătăma sigilele va lua pe rând toate protocoalele electorale, le va citi cu voce înaltă și va îngriji, ca voturile din acelea protocoale să se inducă în protocolul colegiului de scrutiniiu, după ordinea comunelor, din care se formează cercul electoral. Cuvertele se alătură la protocol.

6. Colegiul de scrutiniiu nu este competent, nici îndreptățit a modifica, a șterge ori a adauge ceva în protocoalele de alegere ale singuraticelor sinoade parohiale, precum nici a examina și a delibera asupra actului de alegere, ci numai a-și face observările la protocolul de scrutiniiu asupra protocoalelor defectuoase și astfel acele protocoale, cari n'ar corăspunde ș-lor din Regulamentul sus citat, adică n'ar fi subscrise și sigilate, cum se recere, ori ar avea alte defecte, precum și cele prezentate mai târziu ori eventual trimise numai cu poșta, nu le va lua în considerațiune, ci simplu le va șadnexă la protocol, anumind cauzele, pentru cari nu s'au putut considera.

7. Dacă, după desfacerea și inducerea tuturor protocoalelor de alegere prezentate, se constată, că ar mai fi parohii, dela cari nu s'au prezentat bărbații de încredere cu protocoalele, comisariul consistorial împreună cu colegiul va mai aștepta o **jumătate de oră**, și dacă în acel interval se vor prezenta bărbați de încredere cu protocoale, le va primi și induce și acestea, iar dacă se va constată, că s'au prezentat protocoalele din toate parohiile, ori că nici după așteptare de o jumătate de oră nu s'au mai prezentat dela comunele restante protocoalele așteptate se va încheia scrutiniiu, constatându-se în protocol *ora încheierii*; după aceea se vor număra voturile, pe baza protocolului de scrutiniiu, și acel individ, care după computarea tuturor voturilor se va constată, că a întrunit mai multe voturi, se va proclama de deputat ales din partea cercului respectiv, și ca atare se va prevedea cu credențional. La caz însă, când doară doi sau mai mulți vor fi întrunit majoritate în număr egal, între dânșii să decidă soarta, îndată la fața locului. (Regulament §. 39)

8. Protocolul colegiului de scrutiniiu și credenționalul alesului deputat se vor subscrie de comisariul consistorial, de notarul colegiului și de toți ceilalți membrii, adică de bărbații de încredere ai sinoadelor parohiale; apoi credenționalul se va predă, ori se va trimite pe cale sigură (pe poștă, recomandat) la mâinile alesului deputat; iar protocolul colegiului de scrutiniiu, împreună cu toate actele electorale (adecă și

cuvintele cu *protocoalele* singuraticelor sinoade electorale), comisarul consistorial îi va *subșterne* Consistorului de aici în termen de *24 de ore cu raport*, în care se va arăta, că credenționalul l-a transpus alesului deputat, indicând și modul transpunerii. (Regulament §. 41).

9. La caz, când vre-un comisar consistorial preotesc ori mirean ar fi împedecat, în ori ce mod, de a-și împlini misiunea de comisar: are să facă numai decât arătare la Consistorul de aici pentru altă dispoziție; dacă însă până la alegere, respective până la scrutinul, nu va fi urmat de aici numirea altui comisar, sau doară împedecarea comisarului numit se va arăta numai chiar în ziua sau sub actul alegerii, respective a scrutiniului, în astfel de caz, alegătorii, respective membrii de scrutin sunt autorizați a-și alege un suplent al comisarului consistorial, care apoi va îndeplini toate agențele comisarului. (Regulament §. 10).

10. Toate persoanele, cari iau parte la alegerile

de sub întrebare, fie ca președinți, notari, bărbați de încredere, bărbați de controlă, fie ca simpli alegători, se fac vinovați de delict disciplinar și vor fi urmăriți și pedepsiți pe cale disciplinară, *precum au fost urmăriți și pedepsiți și în trecutul apropiat aceia, cari au săvârșit vre-o faptă contrară dispozițiilor în vigoare pentru alegerile de sub întrebare, ar conturbă, ori chiar ar zădărnici alegerea.*

Aducând acestea la cunoștința clerului și popoului nostru, sfătuim pe toți, ca și la exerciarea acestui drept — al alegerilor deputaților congresuali, — să fie conduși de sentimente adevărat creștinești, alegând de deputați congresuali numai bărbați devotați cauzele noastre bisericești, bărbați zeloși și apți de a concurge cu sfatul și înțelepciunea lor la regularea, consolidarea și înaintarea afacerilor bisericești noastre naționale și în considerarea stărilor actuale, **să aleagă atari bărbați, cari n'ar fi împedecați a lua parte la congresul ordinar și cel electoral.**

Conspectul

comisarilor consistoriali la actul alegerii deputaților pentru congresul național-bisericesc, pe periodul 1 octomvrie 1914 — 1 octomvrie 1917.

Nr. curent	Numirea cercului	N-rul comunelor	Pentru mireni		Pentru preoți	
			Locul scrutiniului	Comisar consistorial	Locul alegerii	Comisar consistorial
I	Arad	14	Arad	<i>Gerasim Serb</i> ref. cons.	Arad	<i>Romul Ciorogariu</i> protosincol
II	Radna	37	Radna	<i>Sava Raicu</i> director de bancă		
III	Giula	12	Giula	<i>Dr. Gh. Popoviciu</i> adv.	Chișineu	<i>Dr. Dem. Barbu</i> ppresb. Chișineu
IV	Chișineu	12	Chișineu	<i>Dr. Cornel Ardelean</i> adv.		
V	Șiria (Világos)	16	Șiria (Világos)	<i>Dr. Cornel Iancu</i> adv.	Pâncota	<i>Ioan Georgia</i> ppresb. Ienopolea
VI	Ienopolea (Boroșineu)	11	Ienopolea	<i>Vasilie Goldiș</i> secret. cons.		
VII	Buteni	43	Buteni	<i>Dr. Aurel Grozda</i> adv.	Iosășel	<i>Cornel Lazar</i> ppresb. Hălmagiu
VIII	Hălmagiu	62	Hălmagiu	<i>Petru Truția</i> adv.		
IX	Birchiș	31	Birchiș	<i>Petru Ionaș</i> secretar dominiat	Leucușești	<i>Gerasim Sârb</i> ppresb. Belinț
X	Chisetău	20	Chisetău	<i>Dr. C. Crăciunescu</i> adv.		
XI	Lipova	23	Lipova	<i>Dr. Const. Mișici</i> adv.	Lipova	<i>Fabrițiu Manoilă</i> ppresb. Lipova
XII	Vinga	18	Vinga	<i>Pavel Rotariu</i> adv.		
XIII	Timișoara	25	Timișoara	<i>Emanuil Ungurean</i> adv.	Timișoara	<i>Mihai Păcățianu</i> ppresb. B.-Comloș
XIV	B.-Comloș	16	B.-Comloș	<i>Nestor Oprean</i> adv.		

Dat în Arad, din ședința Consistorului plenar, ținută la 12/25 februarie 1916.

Ioan J. Papp m. p.
Episcop.

Religiunea și preoții.

Propagatorii și învățătorii religiei sunt preoții, ei au dreptul să ne explice cum să credem și cum să servim lui D-zeu. Dară sunt mulți oameni cari contestă acest drept preoțimei zicând: „Preotul nu se amestece în afacerile mele de conștiință, religiunea imi voiu croi-o eu singur“.

Ce zici la astfel de vorbe iubite pretine? Observi tu unde residă greșala aici?! Poate într-adevăr cineva să-și croiască singur religia sa. Sau cu alte cuvinte poate cineva singur să decidă cum trebuie să fie slujba dedicată lui D-zeu, ori că trebuie să o facă după poruncile Acestuia?! Bunul D-zeu va avea cel puțin atâtea drepturi peste noi ca și un slăpân de casă peste slugile sale. De oarece însă D-zeu nu se pogoară Insuși pe pământ ca să vestească poruncile Sale, a încredințat acest drept episcopilor și preoților. Maiestatea Sa Regele nu împarte poruncile sale soldaților de-adeptul, ci prin oficerii săi. Ei bine, întrebați deci pe dușmanii preoților pentru ce nu strigă în lumea mare și aceea, că dâșii nu au lipsă de croitori și de pantofari, fiindcă își vor găsi singuri hainele și ghetetele?! Dacă însă au lipsă de acești măestri ca să-i provadă cu necesitățile amintite, cu cât mai vârtos sunt avizați ca altcineva, și nu ei singuri să le arate credința adevărată! Și cine poate fi în drept să facă lucrul acesta? preotul care mulți ani de zile se ocupă cu studiul religiei, ori cutare bade guraliv care n'a isprăvit nici abecedarul din anul prim de școală?!

De acolo derivă greșala mare, că mulți oameni cugeta că înaltele și sfintele adevăruri ale religiei se pot afla cu orice minte necioplită. Ei chiar așa se poartă ca măgarul din poveste, care văzând un pictor cum lucră la un tablou a zis: „Să vede pictore că tu nu te prea pricepi la treaba aceasta. Tu ai lipsă de șase luni ca să măntuești tabloul acesta, eu însă sunt în stare să-l isprăvesc în cinci minute“. Zis și făcut. Măgarul și-a vârit coada în ulciorul cu vopsele și a împroșcat iute și degrabă întreaga pânză. Ajungând ambele tablouri la expoziție, cercetătorii admirând tabloul celui dintâi au zis: „Ah se vede că tabloul acesta l-a pregătit un pictor mare“. Și văzând și măzgăliturile de pe pânza a doua au exclamat: Oh aceasta trebuie că a făcut-o un măgar. Așa stăm și cu religiunea.

Vorbește un preot despre religiune, va zice ori și cine „Învățătura aceasta trebuie să provină dela D-zeu“. Auzi însă vre-un vrășmaș de al preoțimei vorbind despre religiune și preoți vei zice convins: „Așa o vorbărie proastă despre religiune nu poate isvorii numai din capul unui măgar“.

(Traducere din ziarul popular german „Sankt Gerardus“ scris de preotul romano-catolic Dl Rudolf Denk).

X.

CRONICA.

Parastas. Duminecă s'a oficiat în catedrala din Arad parastas pentru reposatul de pie memorie arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, de cătră P. S. S. D. episcop Ioan I. Papp asistat de preoțimea din loc. Panegiricul ce-l publicăm în acest număr l'a rostit P. S. S. dl episcop în fața de față a unui numeros public.

Nr. 76/914—15.

Aviz.

Dl Dr. Ion Damian avocat în Detta ne anunță, că s'a pierdut atestatul școlar al ficei d-sale Constanța Damian, care în anul 1914—15 a fost elevă în cl. III. civ. la școala civ. gr.-or. rom. de fete din Arad. Atestatul purtă numărul III. 14/914—15 al matriculei școlare și s'a eliberat cu datul de 2 iunie 1915 st. n. Dacă în curs de 30 zile dela acest aviz nu se va prezenta subscriseri direcțiunii atestatul elevei de cl. III. Constanța Damian, îl vom considera pierdut și vom estrada un duplicat.

Arad, 1/14 februarie 916.

Direcțiunea școlii civ. gr.-or. rom. de fete din Arad.

Victor Stanciu
director.

Poșta redacției.

Confirmăm primirea ambelor epistole. Se vor publica la rândul lor, căci de prezent ne-au ocupat foaia comunicatele oficiale.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de învățătoare vacant la școala confesională gr. ort. rom. din Săcusigiu (tractul Vinga) se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Salarul prescris de art. de lege XVI. 1913, pe care îl solvește parohia din mijloacele proprii și să va pune în curgere conf. anilor de serviciu a alesei.
2. Pentru conferințele învăț. diurne 34 cor., iară pentru scripturistică 10 cor.
3. Cărtir corăspunzător și grădină în natură.

De curățitul salei de învățământ atât în intern cât și în extern, apoi de curățitul întregului edificiu școlar precum și de încălzitul salei de învățământ să îngrijește comuna bis. — De curățirea internă și încălzirea evar-tirului învățătoresc să va îngriji aleasa.

Reflectantele sunt poftite a-și înainta recursurile adresate comitetului par. din Săcusigiu în termenul concursual oficiului protopopesc al tractului Vinga cu sediul în Timișoara adnexând următoarele documente originale: 1) estras de botez, din matricula bis. și de naștere din matricula civilă; 2) atestat despre pregătirea anterioară; 3) diploma de învățătoare; 4) atestat de de apartinență și 5) eventuale atestate de serviciu.

Reflectantele sunt poftite de a să prezintă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserica din Săcusigiu spre a face cunoștință cu poporul.

Dat din ședința com. par. din Săcusigiu ținută la 9/27 nov. 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Ioan Oprea adm. protopopesc.

Amăsurat ordinului Conzistorial A. 2326/915 B., pentru îndeplinirea definitivă a vacantei parohii din **O Homorogh** protopresbiteratul Tinca, comitatul Bihar, cu termen de **30 zile** dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune: 1. sesiunea parohială în estindere de 35 iugăre și 69□ pământ arător. 2. O canapiște separată. 3. Casa parohială cu apartinențele ei și grădina. 4. Bir preoțesc dela familiile cu pământ 30 litre cucuruz, dela cele fără pământ 15 litre anual. 5. Pășunatul ce revine după pământul parohial. 6. Stolele îndatinat. 7. Intregirea superioară dela stat. Dările publice le va suportă preotul, care va și catechiza fără altă remunerațiune. Parohia este de cl. I.

Reflectanții recursele lor ajustate conform regulamentului adresate comitetului parohial le vor subșterne oficiului protopresbiterat gr. or. rom. în Méhkerék și se vor prezenta în sf. biserica din O. Homorogh în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

Nicolae Rocsin, protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a vacantei parohii din **Husasău** (Biharhosszuaszó) protopresbiteratul Tinca, com. Bihar, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune: 1. una sesiune de pământ; 2. Bir preoțesc dela ficare număr de casă 30 litre cucuruz sfărâmat, care se poate răscumpăra de cei săraci cu 2 cor.; 3. Stolele îndatinat; 4. Intregire dela stat.

În lipsa casei parohiale alesul se va îngriji de locuință, iar dările de pe pământul parohial le va suportă alesul. Parohia este de clasa primă.

Reflectanții recursele lor ajustate conform regulamentului pentru parohii adresate comitetului parohial le vor subșterne oficiului protopresbiterat gr. or. rom. în Méhkerék și se vor prezenta în sfta biserica din Husasău în vre-o duminecă ori sârbătoare spre ași arată desteritatea în cele rituale.

Nicolae Rocsin, protopresbiter.

—□—

2—3

În temeiul ord. Ven. Consistor din Oradea-mare Nr. 3106 B. 1915, prin aceasta se publică concurs, pentru postul de capelan temporal, pe lângă veteranul paroh, Vasile Bulzan, din parohia de cl. II-a **Fechetău**, tractul ort. român al Peșteșului, cu termen de alegere pe **28 februarie** (12 martie) 1916.

Venite:

1. Jumătate din pământul parohial intravilan, constatătoare din 870 stăngeni pătrați.

2. Jumătate din birul preoțesc, constatător din câte-o măsură cucuruz sfărâmat, dela fiecare număr de casă, (280), sau prețul curent al aceleia.

3. Jumătate din toate competențele stolare, după uzul din trecut.

4. Intregirea dotațiunii dela stat, din cvota pentru capelani.

5. De locuință se va îngriji alesul capelan, care va fi îndatorat să provadă și catechizarea la școalele elementare din comună.

Doritorii de a se alege, să-și înainteze documentele, originale sau în copii legalizate, adresate comitetului parohial din Fechetău, Prea On. Oficiu ppsc ort. român din M. Telegd, având dâșii a se prezenta cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru

parohii, în sfânta biserică din Fechetău, pentru a-și dovedi aptitudinea în cântare, tipic și oratorie.

Fechetău, 18/31 oct. 1915.

Vasile Bulzan

preot, președinte.

Aron Bulzan

inv. not. com. par.

În conșelegere cu: *Alexandru Munteanu* protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh din vacanta parohie de cl. II-a **Bălaia**, protopresbiteratul Peșteșului, conform ord. V. Consistor Nr. 2254 B 1915, se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele:

1. Casă parohială cu supraedificate și intravilan de un jugher catastral. 2. Pământ parohial de 8 jughere, arător și fanaț. 3. Birul preoțesc și stolele îndatinat. 4. Intregirea dotațiunii dela stat, cu drept câștigat la suma maximală.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie să-și adjusteze cererile de concurs regulementar, să le înainteze Prea On. Oficiu protopresbiterat ort. român în M. Telegd, în termenul concursual și să se prezenteze în sfânta biserică din Bălaia, observând strict dispozițiile §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, spre a-și dovedi aptitudinile în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conșelegere cu: *Alexandru Munteanu* protopresbiter.

—□—

3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericesti (potire, disc, ste-luță, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

Potcapia, din catifea 7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	— 100 cor.
Cruce pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint chișă	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslusiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.